

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1697

Vragen van het lid **Van Raak** (SP) aan de Staatssecretaris van Financiën over *het mislopen van toeslagen vanwege incidenteel hoger uitvallen van het jaarinkomen* (ingezonden 21 maart 2017).

Antwoord van Staatssecretaris **Wiebes** (Financiën) (ontvangen 24 april 2017)

Vraag 1

Bent u bekend met het Individueel Keuzebudget (IKB)?

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Kunt u uitleggen waarom het IKB in het leven is geroepen?

Antwoord 2

Het is tussen sociale partners gebruikelijk CAO-afspraken te maken. Het Individueel Keuzebudget (IKB) is daar een voorbeeld van. Zo'n IKB-regeling heeft in het algemeen gelijkenis met een zogeheten «cafetariaregeling» waarbij werknemers bijvoorbeeld een deel van hun salaris kunnen inzetten voor de aanschaf van een fiets. Bij een IKB krijgen medewerkers vaak naast hun salaris een vrij besteedbaar budget dat in de plaats is gekomen van onder meer de voormalige vakantietoelage, de eindejaarsuitkering en de financiële tegenwaarde van bovenwettelijk verlof. Dat budget wordt dan vervolgens maandelijks opgebouwd. Het IKB sluit aan bij de wens van meer keuzevrijheid voor de medewerker en is een volgende stap in de richting van modernisering van arbeidsvoorwaarden. Medewerkers kunnen zelf bepalen aan welke doelen het IKB wordt besteed: uitbetalen, verlof of een (loopbaan-gerichte) opleiding. Soortgelijke keuzeregelingen komen ook voor bij de rijksoverheid en in het bedrijfsleven en worden veelal ook op fiscale gevolgen beoordeeld, waarbij de inspecteur de voorwaarde stelt dat het in een jaar opgebouwde budget ook in de loop van het jaar wordt uitgeput en uiteindelijk aan het eind van het kalenderjaar wordt uitgekeerd.

Vraag 3 en 4

Is het u bekend dat door een uitkering van het IKB men het recht op toeslagen kan verliezen doordat het jaarinkomen hoger uitvalt?

Klopt het dat de afname van het besteedbaar inkomen vanwege het verliezen van toeslagen, fors groter kan zijn dan de toename van het besteedbaar

inkomen door een uitkering uit het IKB? Zo ja, is dit voorzien bij de invoering van het IKB en is dit volgens u gewenst?

Antwoord 3 en 4

Het recht op toeslagen is gekoppeld aan de hoogte van het fiscale (jaar)inkomen. Dat zijn communicerende vaten. Naarmate het inkomen stijgt daalt het recht op toeslagen.

Een IKB heeft overigens in het algemeen niet tot gevolg dat men zijn recht op toeslagen verliest vanwege de voorwaarde dat het in een jaar opgebouwde budget aan het eind van het kalenderjaar uitgekeerd wordt en als zodanig tot het fiscale jaarloon blijft behoren. Het fiscaal jaarinkomen hoeft door de keuzemogelijkheden die de werknemer heeft binnen het IKB dus niet hoger uit te vallen. Dit geldt temeer omdat de huidige bronnen van het IKB (zoals de voormalige vakantietoelage en de eindejaarsuitkering) voor invoering van het IKB ook al deel uitmaakten van het fiscaal inkomen van de medewerker. Overigens kan bij de start van een IKB incidenteel een hoger jaarloon ontstaan in het geval een in het afgelopen jaar opgebouwde vakantietoelage niet «ingevaren» wordt in het budget in het geval dat sprake is van een maandelijks opbouw. Sociale partners spreken dan af dat die opbouw, die gebruikelijk in mei wordt uitgekeerd, reeds in december wordt uitgekeerd. Het verlies of de vermindering van toeslagen kan hoe dan ook niet los worden gezien van de privésituatie van de medewerker, de hoogte van zijn salaris en de keuzes die hij maakt in een IKB. De keuzevrijheid in een IKB stelt de medewerker in staat de bronnen naar eigen keuze te besteden om daarmee naar wens het fiscaal inkomen te verhogen door uitbetaling van salaris vanuit het IKB, maar ook het fiscaal inkomen niet te verhogen door van het IKB verlofuren te kopen of een loopbaangerichte opleiding te betalen. Werkgevers kunnen bovendien de mogelijkheden in de werkkostenregeling binnen IKB gebruiken om het besteedbaar inkomen van de medewerker te verhogen. Van een forse afname van het besteedbaar inkomen hoeft dus geen sprake te zijn.

Vraag 5

Bent u bereid te onderzoeken hoe vaak het voorkomt dat een incidenteel hoger jaarinkomen leidt tot het verliezen van toeslagen en hiervoor oplossingen te bedenken? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 5

Zoals hiervoor aangegeven is het recht op toeslagen gekoppeld aan de hoogte van het fiscale jaarinkomen. Het is een bewuste keuze van de wetgever geweest om dit inkomensgegeven als maatstaf te kiezen voor wat betreft de in aanmerking te nemen draagkracht van de burger. Als er sprake is van een incidenteel hoger jaarinkomen dan is zijn draagkracht in dat jaar ook navenant hoger met als gevolg dat de bijdrage van de overheid in de kosten voor huur, zorg en kinderen afneemt omdat de belanghebbende dan beter in staat is deze kosten zelf te dragen. Op dit uitgangspunt wil ik geen inbreuk maken.